

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „СРПСКА КНИЖЕВНОСТ“ ОД ПРОФ. Д-Р ЛУСИ
КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1902-48/12 од 135. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 10.2. 2016 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Виолета Димова, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,
- проф. д-р Ранко Младеноски, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис со наслов **„Српска книжевност“ од проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска** наменет за студентите на прв циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет во Штип го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот од проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска понуден како учебник со наслов „Српска книжевност“ за објавување во електронска форма на веб-страницата на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, се однесува на предметот Српска книжевност, со седмичен фонд на часови 2+2+2 за студентите од трета година на Катедрата по македонски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Учебникот по Српска книжевност е работен во согласност со Предметната програма за предметот Српска книжевност, што се слуша во петтиот семестар. Авторката на почетокот од учебникот ја нуди предметната програма, според која и е изработена содржината на овој труд. Од вака понудената Предметна програма и од содржината на ракописот очигледно е дека авторката се придржувала стриктно до Наставната програма предвидена за предметот Српска книжевност.

Учебникот брои вкупно 154 страници, А4 формат и содржи вкупно 44 поглавја и го изучува српскиот литературен 19 век и речиси целата прва половина од 20 век. Тоа значи дека во овој учебник (и во овој предмет) се изучува т.н. нова и современа српска книжевност, заклучно со Иво Андриќ.

Учебникот по српска книжевност е работен амбициозно, што може да се види од бројот на заглавијата – вкупно 44. Авторката, мошне амбициозно и, како што и самата тврди во Предговорот, сепак, остварливо и проверено во наставната практика, се обидува да покрие што поголем период од српската книжевност, за студентите да имаат увид во позначајните содржини и подрачја.

Во учебникот се изучуваат следните наставни содржини:

Почетоците на српска книжевност и Захарије Орфелин со неговата позната песна „Плач Србији“ е првото поглавје во овој учебник.

Следува темелниот пристап кон дејноста и значењето на Доситеј Обрадовиќ, кој се изучува со анализа на неговите „Живот и приклученија“, како познатото негово програмско писмо што станува Манифест на српското просветителство „Писмо до љубезниот Харалампие“.

Увидот во српската класицистичка поезија се изучува во преглед, при што посебен акцент се става на дејноста на Лукијан Мушицки.

Следува обемиот и темелен пристап кон вкупната лингвистичка, фолклористичка и народносна дејност на Вук Стефановиќ Караџиќ, кој на српската книжевност ќе ѝ додели национален, односно народносен белег.

Хронолошки, следува изучувањето на учителот на Његош и на многумина знаменити Срби од 19 век, темпераментиот и непредвидлив Сима Милутиновиќ Сарајлија со увид и анализа на неговите најзначајни „Видински песни“.

Јован Стерија Поповиќ, основоположникот на српската драма и театар се изучува со неговата комедија „Надуена црпка“.

Петар Петровиќ Његош се изучува темелно, со увид во севкупното негово творештво, а студентите посебно ја изучуваат неговата епска поема во драмска форма „Горски венец“.

Почетоците на романтизмот во српската книжевност се поврзани со појавата на поетското дело на Бранко Радичевиќ, кој во овој учебник и предметната програма по предметот Српска книжевност се изучува со неговите познати подолги песни „Ученичка разделба“ (Ђачки растанак) и „Тага и предупредување“ (Туга и опомена).

Следуваат претставниците на т.н. во српската книжевна историја – романтизам на младинското доба: Јован Јовановиќ Змај, Ѓура Јакшиќ и Лаза Костиќ: првиот со анализа на песни од неговите „Трендафилчиња“ и „Свенати трендафилчиња“, вториот со анализа на песните од циклусите за карпата и мракот, а третиот со прекрасната подолга песна „Santa Maria della Salute“.

Јаков Игњатовиќ се изучува во преглед.

Теоретичарот на српскиот реализам, пак, Светозар Марковиќ се изучува со анализа на двете негови статии „Пеење и мислење“ и „Реалност во поезијата“, кои претставуваат своевиден манифест на оваа книжевна школа во српската литература од 19 век.

Милован Глишиќ, основоположникот на српскиот т.н. „селски“ расказ се изучува со неговиот антологиски расказ „Прва бразда“.

Лаза Лазаревиќ, пак, се изучува со севкупното негово раскажувачко творештво, но со посебен осврт на расказот „Сето тоа народот ќе го позлати“.

Радое Домановиќ се изучува со неговата политичка сатира „Мртво море“.

Реалистот Светолик Ранковиќ, пак, се изучува со анализа на романот „Горски цар“.

Драматургот и театрологот Бранислав Нушиќ се изучува со анализа на неговата комедија „Сомнително лице“.

Претставникот на т.н. лирски реализам Петар Кочиќ го изучуваме со неговата позната политичка сатира „Јазовецот пред суд“.

Борисав Станковиќ, познатиот лирски раскажувач од Ниш се изучува со целото негово романсиерско и раскажувачко творештво, а со посебен акцент на расказот „Жената на покојникот“.

Во преглед се изучуваат претставниците на српската модерна Јован Душиќ, Милан Ракиќ и Владислав Петковиќ – Дис.

Во преглед, исто така, се изучува претставничката на т.н. постреалистичка проза Исидора Секулиќ.

Ист третман има и Милош Црњански, така што се прави осврт на неговиот роман „Селидби“.

Десанка Максимовиќ, пак, како претставничка на т.н. во српската книжевна периодизација традиционална литература ја изучуваме со антологиската песна „Крвава бајка“.

И, Иво Андриќ, нобеловецот кој во својот богат книжевен опус прави синтеза меѓу традиционалното и модерното се изучува преку преглед на севкупната негова дејност и посебен осврт на расказот „Елена, жена што ја нема“.

На крајот од учебникот е даден список на користена литература и кратки биографски податоци за авторот.

ЗАКЛУЧОК

Ракописот на проф. д-р Луси Караниколова-Чочорвска со наслов „Српска книжевност“ што е понуден за објавување како универзитетски учебник претставува сериозно изработен труд, методски и методолошки, во кој на еден системски и хронолошки начин се понудени историско-книжевните и естетско-литерарните аспекти на најрепрезентативните автори на новата и современата српска литература. Очигледно е дека авторката подолг период се занимава со литература, така што содржините се главно искуствено пренесени. Авторката не се колеба да посочи дека во оформувањето на овој учебник користела материјали од нејзините студентски денови, како и лични белешки од сопствените предавања по овој предмет и секако, богата критичко-теориска и теоретска литература.

Содржините на ракописот се концизни, во нив е застапен неопходниот материјал за совладување на српската книжевност, така што по таков начин и студентите се поттикнуваат на дополнителна литература и потемелно совладување на оваа јужнословенска книжевност.

Учебникот по Српска книжевност во голема мера ќе им помогне на студентите за совладување на содржините по предметот Српска книжевност.

Врз основа на наведените и образложени факти за содржината на универзитетскиот учебник со наслов „Српска книжевност“, Рецензентската комисија заклучува дека овој труд на проф. д-р Луси Караниколова-Чочорвска во целост ги исполнува критериумите за објавување на универзитетски учебници и наставни помагала предвидени со Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Поради тоа, како членови на Рецензентската комисија, со задоволство им предлагаме на членовите на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип да го прифатат овој труд за објавување во е-библиотеката на веб-страницата на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како учебник по предметот Српска книжевност.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Проф. д-р Виолета Димова, с.р.

Проф. д-р Ранко Младеноски, с.р.